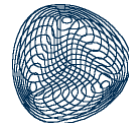

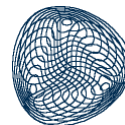
KÄITUMINE TEEL

10/2015

UURINGU METOODIKA JA VALIM

- **Üldkogum:** üle 14-aastane Eesti elanikkond, ~ 1 107 791 inimest (ESA 01.01.2014 seisuga).
- **Meetod:** telefoniintervjuud arvuti juhtimisel (CATI)
- **Valimi koostamine:** arvestati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks maakonna, asulatüübi, soo ja vanuse järgi.
- **Planeeritud valim:** 1000
- **Tegelik valim** (vastanute arv): 1000
- **Valimiviga:** 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemat gruppide vaatllemisel võib viga olla suurem
- **Küsitlusperiood:** 6.10 - 15.10.2015

- Aruandes on uuringutulemusi võrreldud ka eelnevate aastate samalaadsete uuringutega, kuid nendes on uuringu üldkogum teine – Tallinna ja Tartu autojuhid ja jalakäijad vanuses 18-64 aastat.

- **Vastutajad:**
  - Tellijapoolne kontaktisik Raul Rom
  - Uuringu projektijuht ja aruande koostamine Liis Grünberg
  - Valim, ankeedi programmeerimine ja andmetöötlus Reijo Pohl
  - Küsitlustöö koordineerimine Kristel Merusk

- Tulemuste omandiõigus kuulub uuringu Tellijale – **Maanteametile.**

I

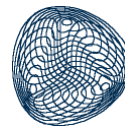
AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Vastajad: autojuhid

I AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

KOKKUVÕTE

PEAMINE LIIKLEMISE VIIS (Slaidid 5 ja 6)

- 49% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast osaleb liikluses peamiselt autojuhina ja 13% kaassõitjana, ülejäänud jalakäijatena. Peamiselt autojuhina liikluses osalejaid on 95% tõenäosusega 511- 580 tuhat.
- Autojuhina osalevad liikluses sagedamini mehed, 25-49-aastased, eestlased, Põhja-Eesti ja maapiirkondade, samuti kõrgeimasse sissetulekugruppi kuuluvad elanikud.
- Kaassõitjana osalevad liikluses sagedamini naised, üle 64-aastased, pensionärid, tööturul mitte-aktiivsed ja maapiirkondade elanikud.

AUTOJUHISTAAŽ (Slaid 7)

- Valdaval enamusel autojuhtidest on auto juhtimise staaži üle 10 aasta; alla 5-aastase staažiga on 11% autojuhtidest.

PEATUMINE REGULEERIMATA ÜLEKÄIGURAJA EES (Slaid 8)

- 98% vastajaist väidab, et nad peatuvad reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust, sh kindlasti peatub 68% pigem peatub 30%; mitte peatujaid on vaid 2%.
- Võrreldes varasemate uuringutega ei ole tulemused oluliselt muutunud.

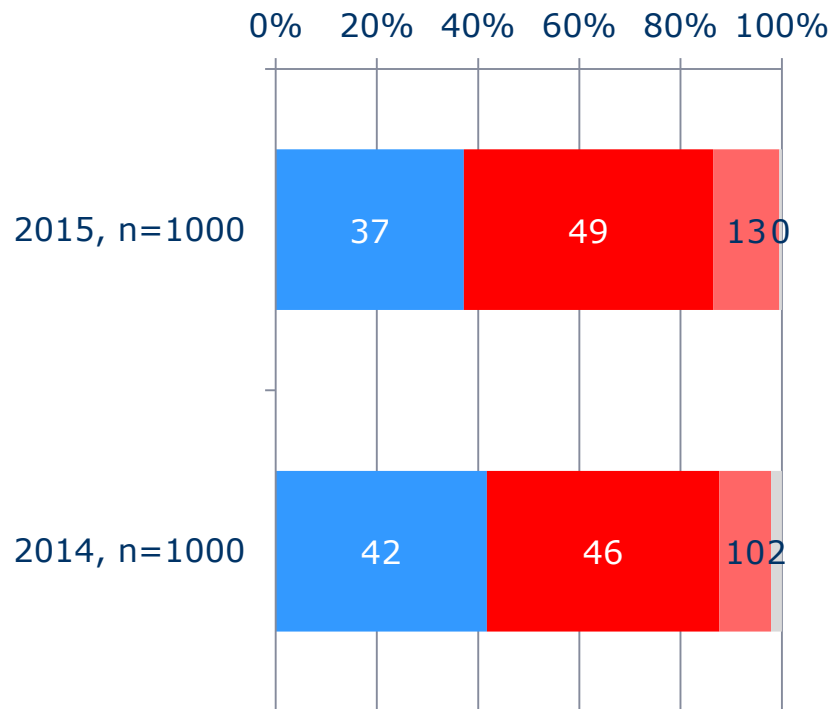
I AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Peamine liiklemise viis

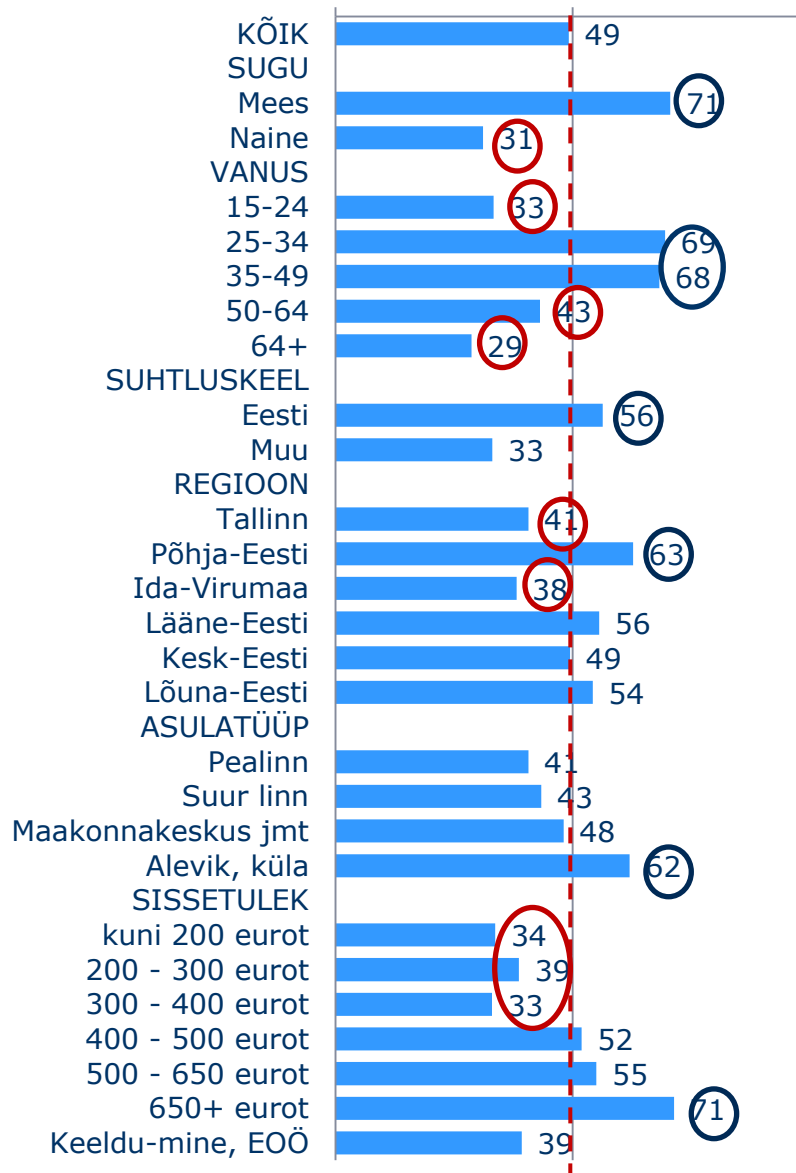
Kas Te osalete liikluses peamiselt ... ?

- jalakäijana
- autojuhina
- kaassõitjana autos
- ei oska öelda

I AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Peamine liiklemise viis

I AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Autojuhistaaž

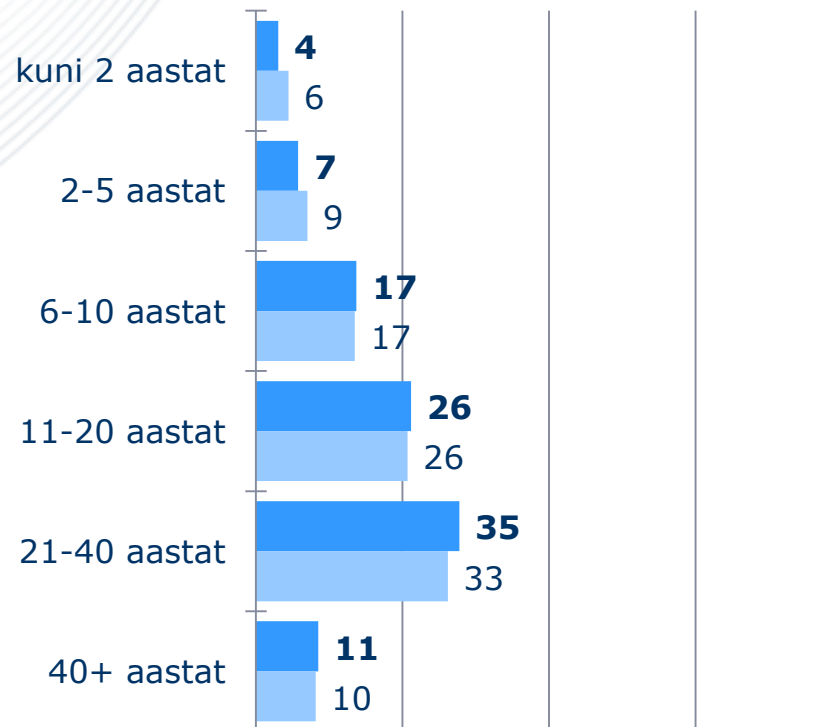

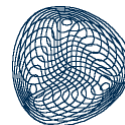
Kui pikk on Teie autojuhistaaž?

n=(üle 14-aastased autojuhid)

■ 2015, n=497

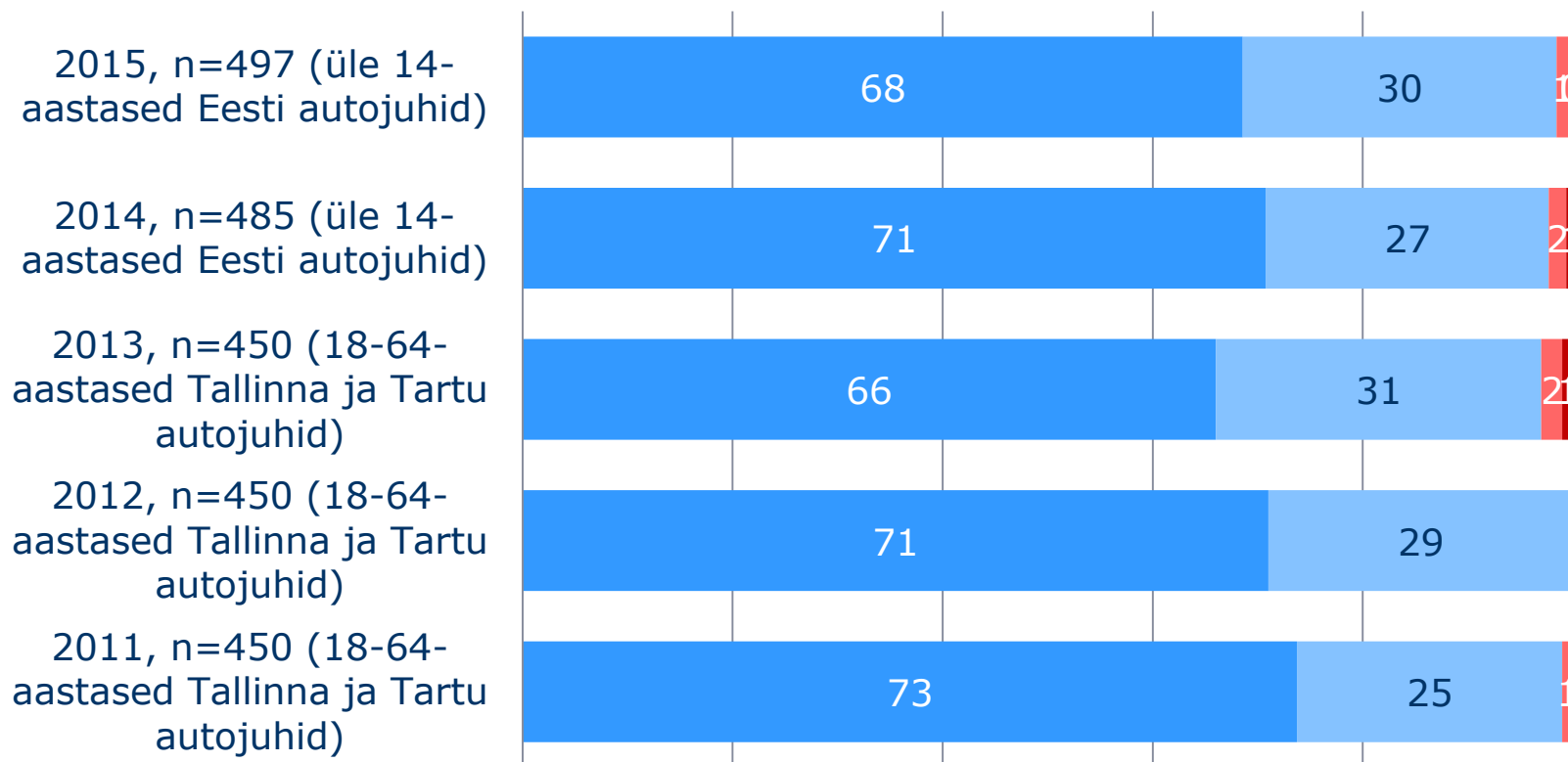
■ 2014, n=485

Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

■ kindlasti peatute   ■ pigem peatute   ■ pigem ei peatu   ■ kindlasti ei peatu

I AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

KOKKUVÕTE

KEHTESTATUD KIIRUSEPIIRANGU ÜLETAMINE (Slaidid 10-12)

- Linnas liigeldes ei ületa tavaliselt kehtestatud kiiruspiirangut 35% autojuhtidest, kuni 5 km/h ületavad kiirust üldjuhul ligikaudu pooled ja üle 5 km/h 21% autojuhtidest.
- Aasta-aastalt on tõusnud nende osakaal, kes ei ületa linnas kehtestatud kiirusepiirangut üldse, seda nende arvelt, kes on seda senini teinud kuni 5 km/h. Samas nende osakaal, kes ületavad linnas kehtestatud kiirusepiirangut üle 5 km/h on jäänud samale tasemele.
- Üle 5 km/h ületavad kehtestatud kiirusepiirangut linnas liigeldes sagedamini alla 34-aastased, eelkõige 15-24-aastased, tallinlased, samuti kõrgharidusega ja kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad.
- Kehtestatud kiiruspiirangu ületamise (üle 5 km/h) põhjenduseks linnas tuuakse kõige enam teiste liiklejate kiirusest tingitud kiirusevalikut (65%). Neli korda harvemini põhjendatakse kiiruse ületamist linnas aga kiirustamisega kohtumisele (16%). Ülejäänud põhjuseid nimetati aga juba kümnendiku või veel vähemate poolt.
- Võrreldes eelmise uuringuga on vähenenud kõikide põhjuste nimetamine, v.a põhjuse kiirustamine kohtumisele nimetamine (+6%). Oluliselt vähem on sel aastal nimetatud kiiruse ületamise põhjusena aga kiirusepiirangu ületamist soodustavaid sõidutingimusi (-11%).

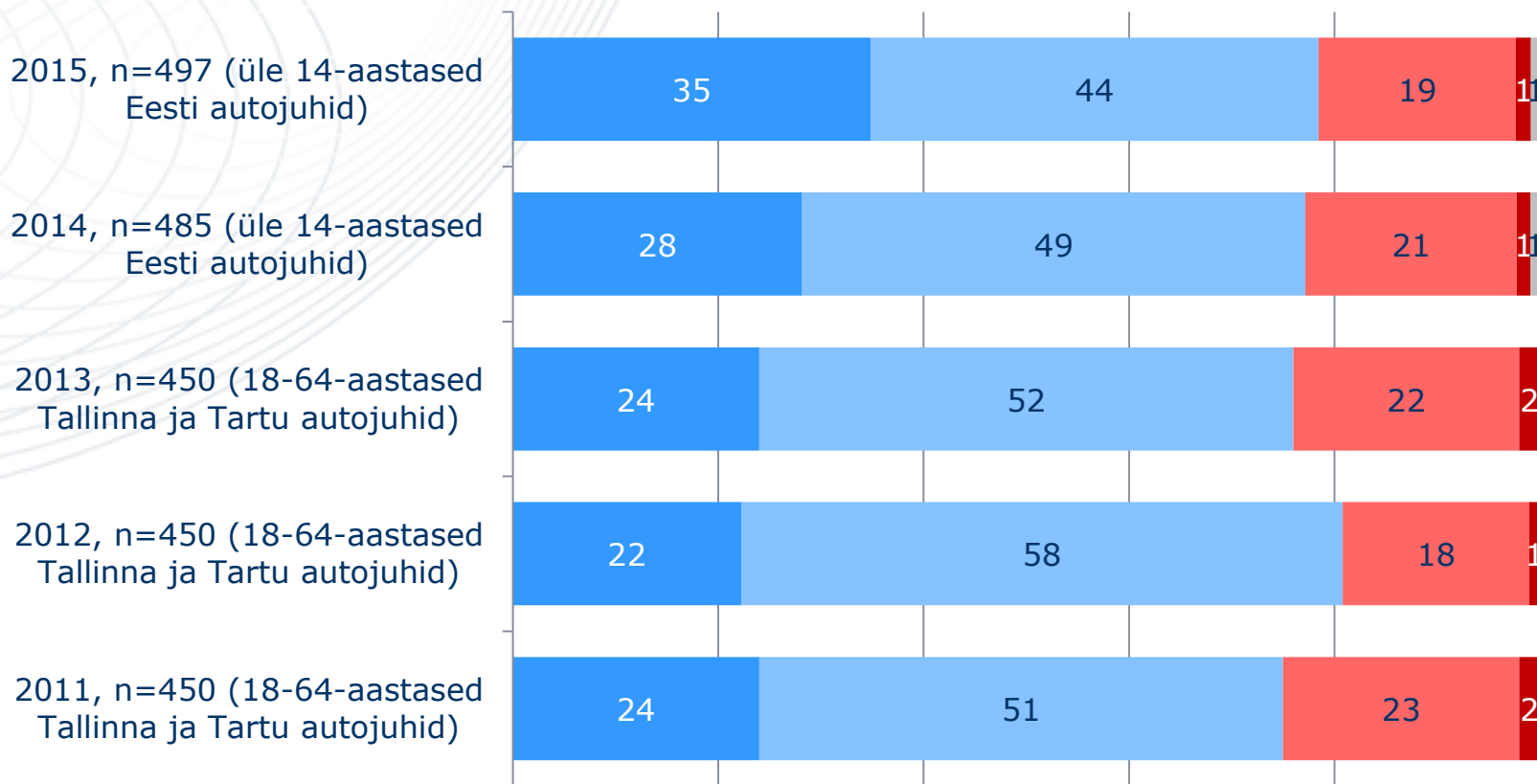
I AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Kehtestatud kiirusepiirangu ületamine

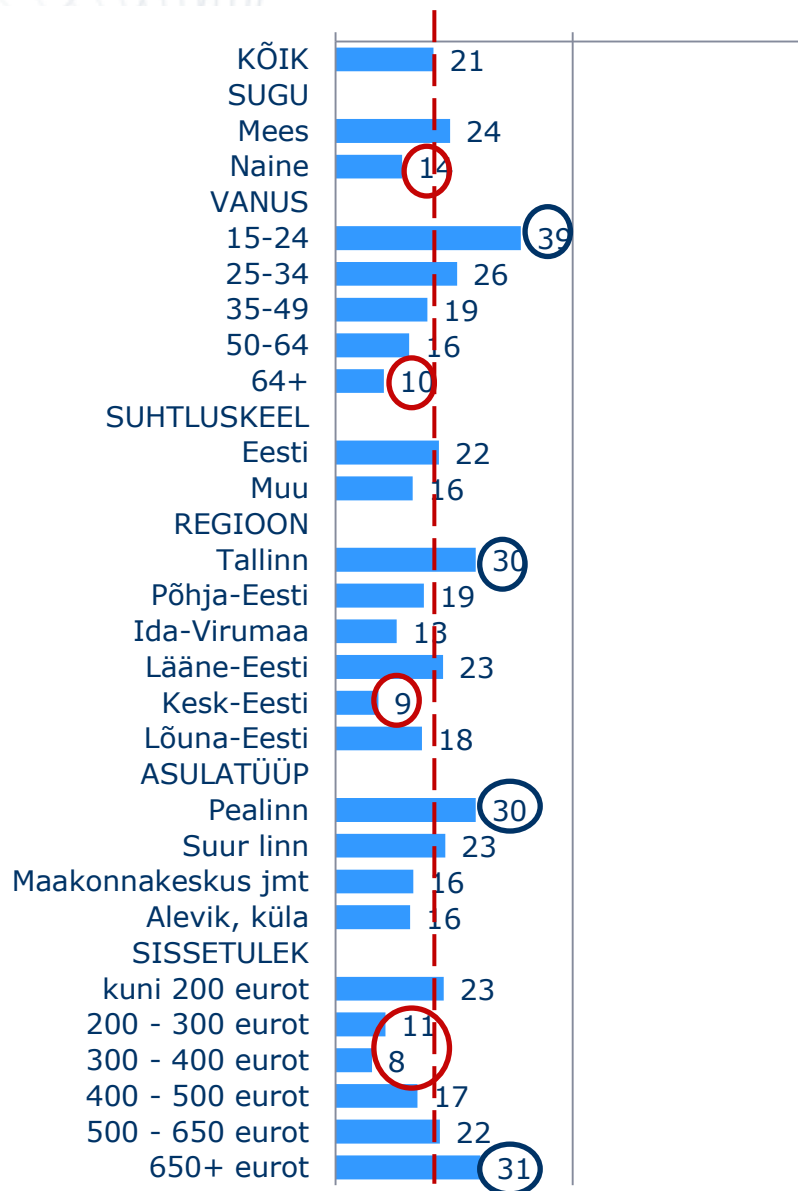
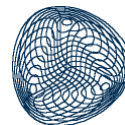
Mitu km/h Te autojuhina linnas liigeldes tavaliselt kehtestatud kiiruspiirangut ületate?

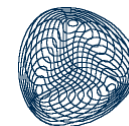
■ ei ületa ■ 1...5 km/h ■ 6...10 km/h ■ Üle 11 km/h ■ Ei oska öelda

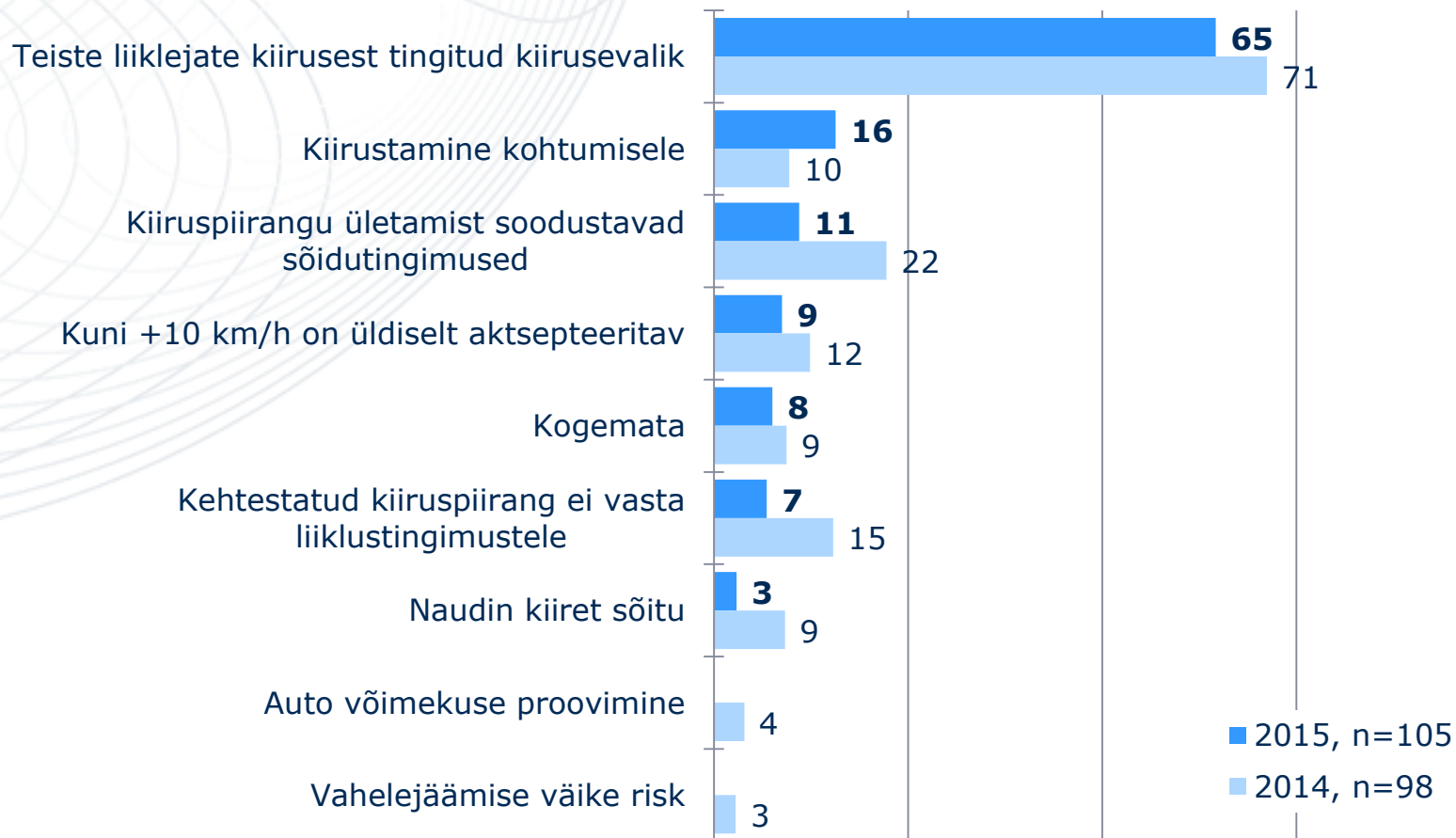
I AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Kehtestatud kiirusepiirangu ületamine taustatunnuste lõikes

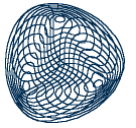
**Millistel põhjustel Te ületate kehtestatud kiiruspiirangut?
n=(autojuhid, kes ületavad linnas kehtestatud kiirusepiirangut
üle 6 km/h)**

I AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Teadmised peatumisteedkonna pikkusest

n=98 (autojuhid, kes ületavad linnas kehtestatud kiirusepiirangut üle 5 km/h)

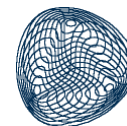
TEADMISED PEATUMISTEEKONNA PIKKUSEST (Slaid 14)

- Autojuhtidelt, kes ületavad linnas kehtestatud kiirusepiirangut üle 5 km/h küsiti, mitu meetrit on sõiduki peatumisteedkond nii kuival asfaldil kui ka jäisel teel sõites kiirusega 60 km/h. Esimesel juhul pidasime õigeks vastust 30-40 meetrit ja teisel juhul 100-120 meetrit. Õige vastuse andis vastavalt 21% ja 18% vastajaist.
- Mõlema küsimuse puhul on kõige rohkem neid vastajaid, kes arvasid, et pidurdusteedkond on tegelikkusest lühem.
- Sel korral vastas sõiduki peatumisteedkonna küsimusele õigesti:
  - kuival asfaldil 8% vähema vastajaid,
  - jäisel teel 5% enam vastajaid.

I AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

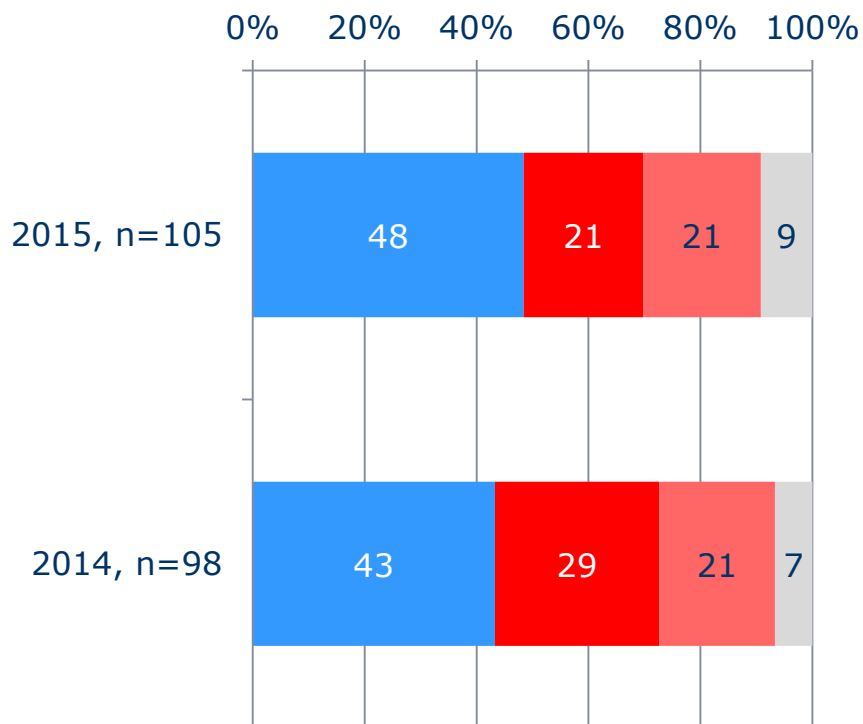
Teadmised peatumisteedkonna pikkusest

n=(autojuhid, kes ületavad linnas kehtestatud kiirusepiirangut üle 5 km/h)

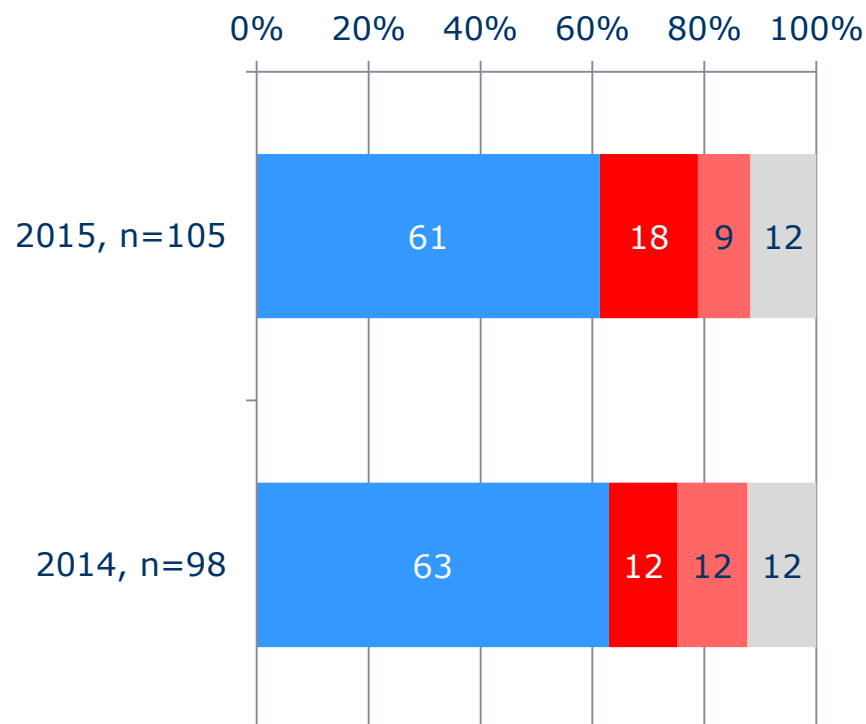
Mitu meetrit on sõiduki peatumisteedkond sõites kuival asfaldil kiirusega 60 km/h?

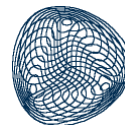
- Vähem kui 30 meetrit
- 30-40 meetrit
- Enam kui 40 meetrit
- Ei oska öelda

Mitu meetrit on sõiduki peatumisteedkond sõites jäisel teel kiirusega 60 km/h?

- Vähem kui 100 meetrit
- 100-120 meetrit
- Enam kui 120 meetrit
- Ei oska öelda

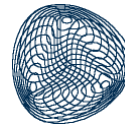
II

JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

Vastajad: jalakäijad

II JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL KOKKUVÕTE

JALAKÄIJAD (Slaid 17)

- 37% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast osaleb liikluses peamiselt jalakäijana, so 95% tõenäosusega 379 - 445 tuhat inimest.
- Jalakäijana osalevad liikluses sagedamini naised, 15-24-aastased, teisalt ka üle 64-aastased, mitte-eestikeelne elanikkond ja nende piirkondlikust paiknemisest tingitult ka Tallinna, Ida-Virumaa ning suuremate linnade elanikud, samuti madalaimasse sissetulekugruppi kuulujad.

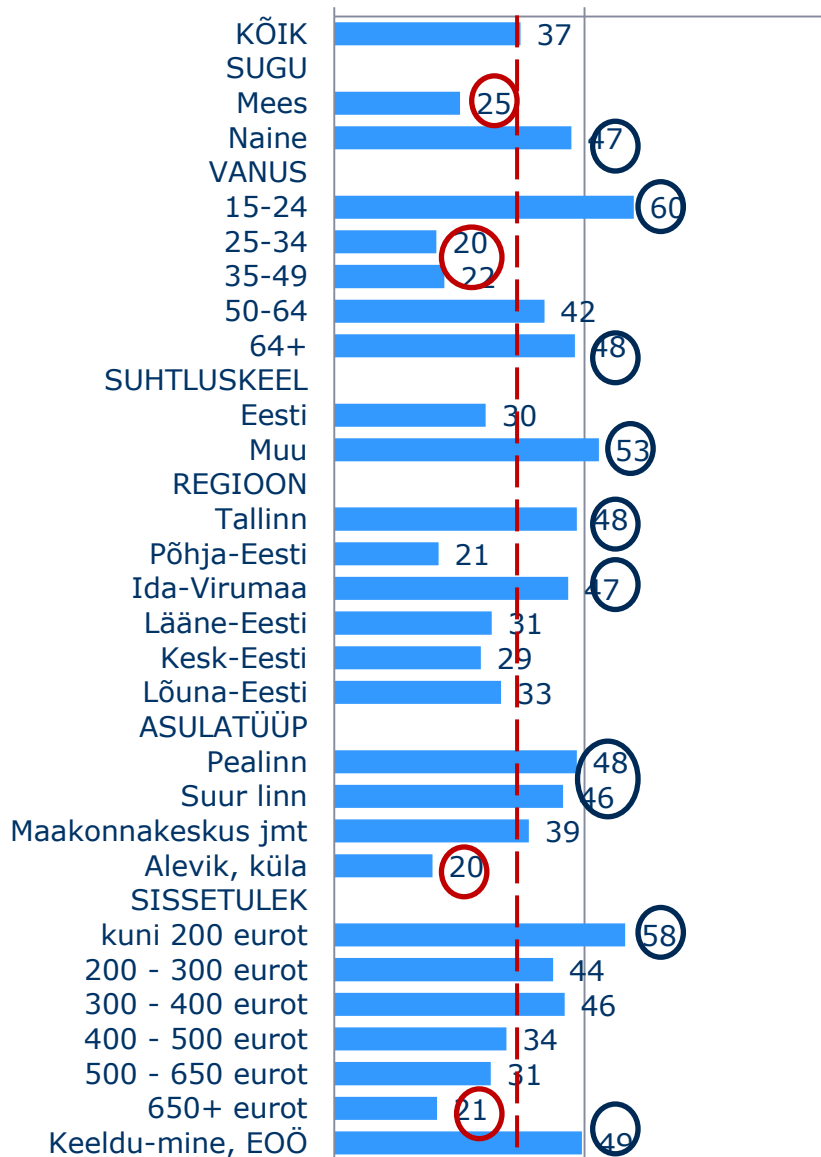
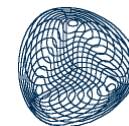
JALGRATTURITE OHTLIKKUS ÜLEKÄIGURAJAL SÕIDUTEED ÜLETADES (Slaid 18)

- Valdavalt leiavad jalakäijad, et ülekäigurajal sõiduteed ületades jalgratturid neid seal ei ohusta (57%), 30% arvates ohustavad jalgratturid neid seal harva ja vaid 6% jaoks on jalgratturid neile seal ohtlikud.
- Võrreldes varasemate tulemustega on nüüdseks vähenenud (4-6% jagu) nende jalakäijate osakaal, kes tunnevad jalgratturitest ülekäigurajal ohtu.
- Jalgrattureid peavad ülekäigurajal sõiduteed ületades ohtlikuks sagedamini 50-64-aastased (11%) ja pensionärid (8%).

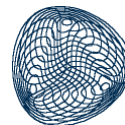
II JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

Jalakäijad taustaandmete lõikes

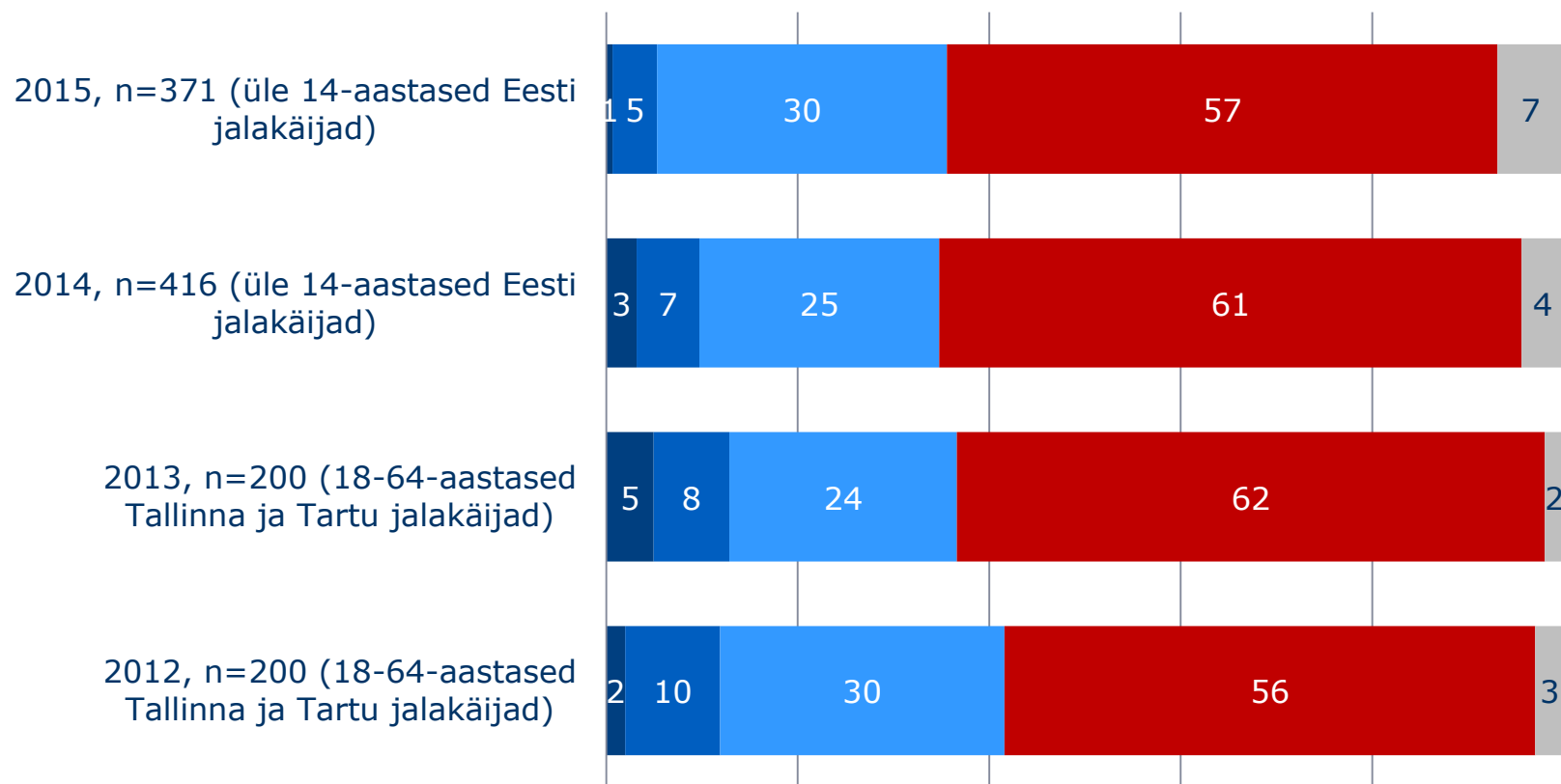
II JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

Jalgratturite ohtlikkus ülekäigurajal sõiduteed ületades

Kui Te ületate sõiduteed mööda ülekäigurada, kas jalgratturid ülekäigurajal sõiduteed ületades ohustavad Teid?

■ alati ■ enamasti ■ harva ■ ei ohusta kunagi ■ ei oska öelda

II JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL KOKKUVÕTE

HINNANG JALAKÄIJATELE TEE ANDMISELE ÜLEKÄIGURAJAL (Slaid 20)

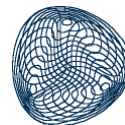
- Pea poolte jalakäijate arvates on neile tee andmine ülekäigurajal paari viimase aastaga võrreldes paranenud, ligi kolmandiku jaoks pole muutust toimunud ja vähem kui kümnendiku jaoks on olukord halvenenud. Vastata ei osanud 10% jalakäijatest.
- Taustaandmete lõikes vastustes olulisi erinevusi ei ilmnunud.
- Ka eelnevate uuringutega võrreldes ei ole hinnangutes olulisi muutusi toimunud (need jäävad statistilise vea piiresse).

MITMES AUTO ANNAB JALAKÄIJALE REGULEERIMATA ÜLEKÄIGURAJAL SÕIDUTEED ÜLETADES TEED (Slaid 21)

- Jalakäijatelt uuriti ka, mitmes auto neile üldjuhul reguleerimata ülekäigurajal sõiduteed ületades teed annab. 45% jalakäijate arvates annab neile üldjuhul teed juba esimene auto, 25% arvates teine ja ligi kuuendiku jaoks enam kui kolmas auto. Sel korral jättis küsimusele vastamata aga lausa 13%.
- Juba esimene auto annab jalakäijale teed sagedamini meeste (55%) ja Lõuna-Eesti (57%) elanike arvates; alles enam kui kolmas auto annab jalakäijale teed sagedamini tallinlaste arvates (23%).
- Võrreldes varasemate uuringutega on näha, et veidi on suurenenud nende jalakäijate osakaal, kelle arvates annab neile reguleerimata ülekäigurajal teed juba esimene auto.

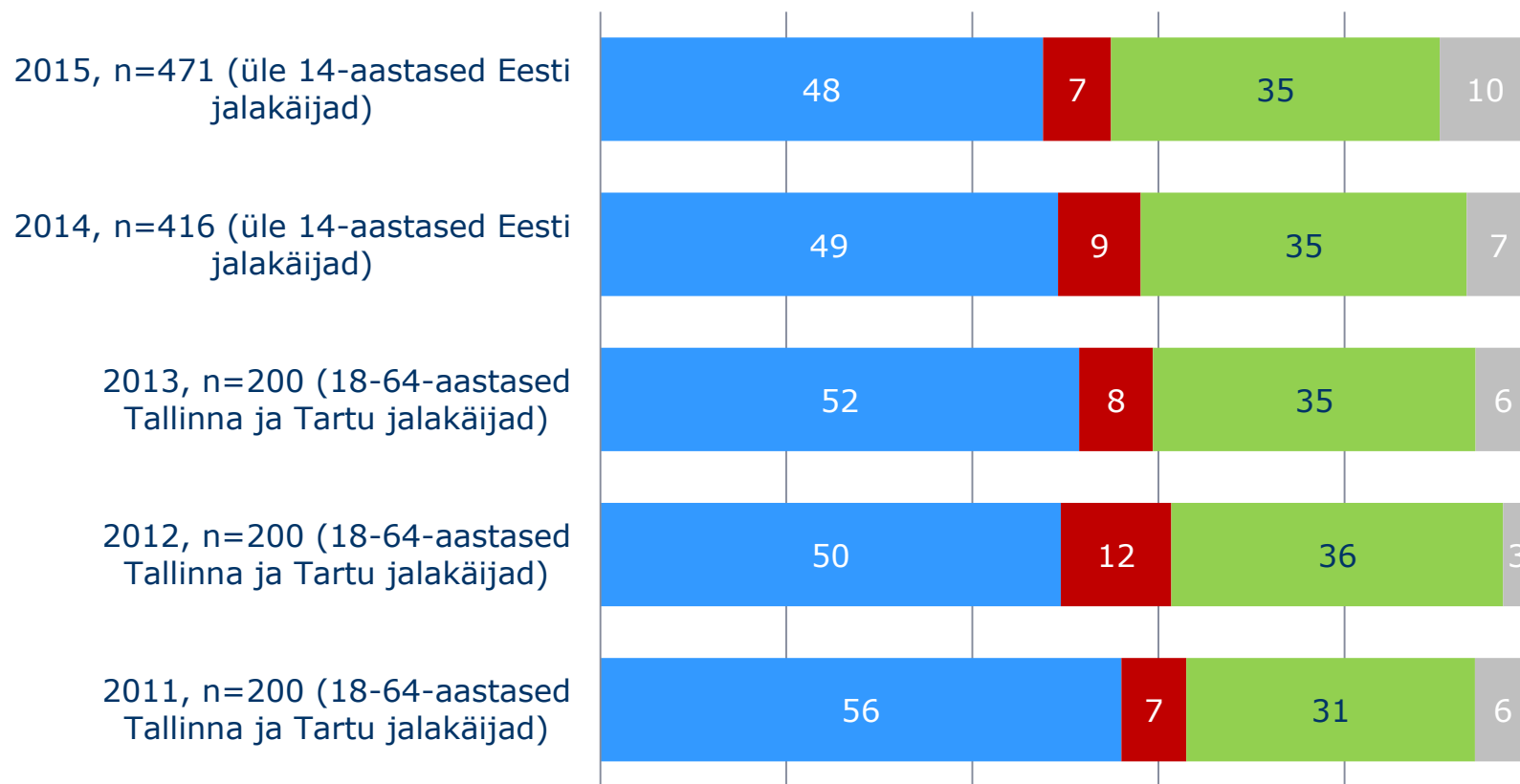
II JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

Hinnang jalakäijatele tee andmisele ülekäigurajal

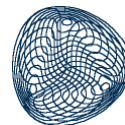
Kas Teie hinnangul jalakäijale tee andmine ülekäigurajal on paari viimase aastaga võrreldes ... ?

■ paranenud ■ halvenenud ■ ei ole muutunud ■ ei oska öelda

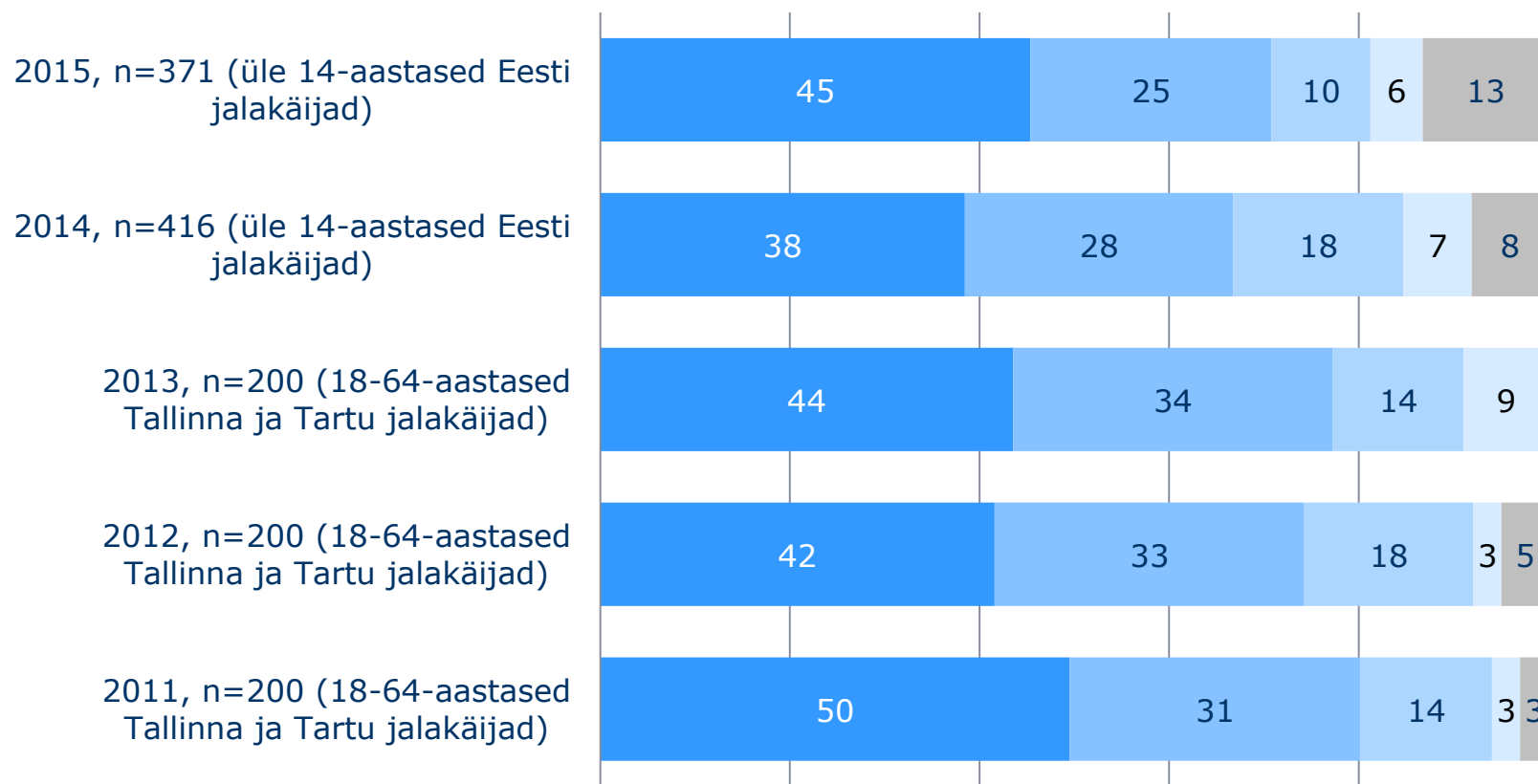
II JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

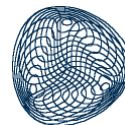
Mitmes auto annab jalakäijale reguleerimata ülekäigurajal sõiduteed ületades teed

Kui Te soovite reguleerimata ülekäigurajal sõiduteed ületada, mitmes auto Teile üldjuhul teed annab?

■ esimene ■ teine ■ kolmas ■ neljas või enam as ■ ei oska öelda

III

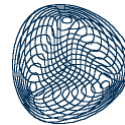
AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

Vastajad: kõik

III AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

KOKKUVÕTE

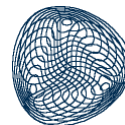

AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

(Slaidid 24 ja 25)

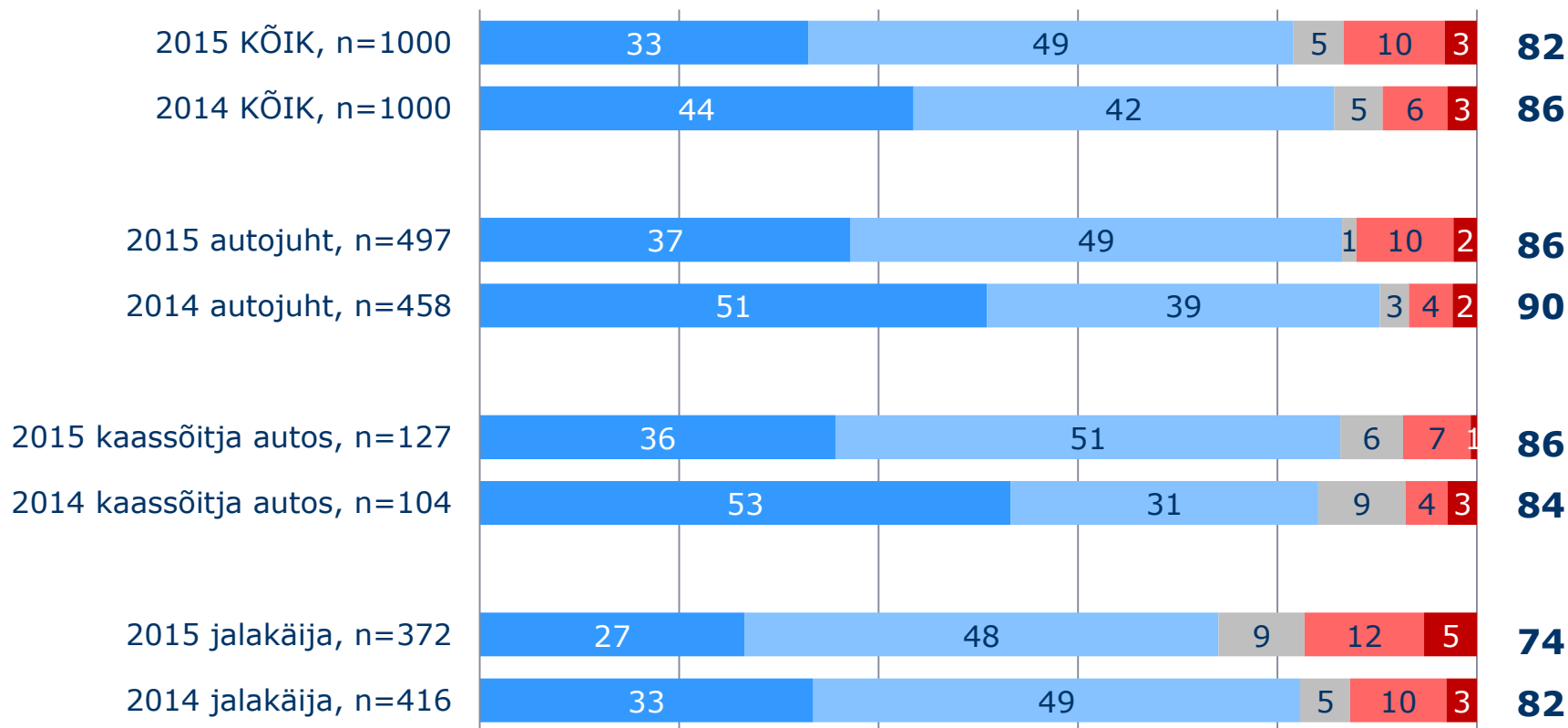
- 82% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast peab autojuhtide ja jalakäijate käitumist tutvustavaid kampaaniad vajalikuks – väga vajalikuks pidajaid on 33% ja pigem vajalikuks pidajaid 49%. Ebaoluliseks pidajaid on 13% ja vastata ei osanud 5%.
- Autojuhtide ja jalakäijate käitumist tutvustavaid kampaaniad peavad autojuhid vajalikumaks kui jalakäijad - vastavalt 86% ja 74%. Jalakäijate seas on keskmisest oluliselt enam ka neid, kes peavad vastavaid kampaaniaid ebavajalikeks (17%).
- Keskmisest vajalikumaks peavad vastavaid liikluskampaaniaid ka 25-49-aastased, ühelt poolt madalaimasse ja teisalt kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad; vähem vajalikeks peavad neid aga noored – 15-24-aastased ja kuni 40-aastase staažiga autojuhid (21%).
- Võrreldes eelmise aastaga on vähenenud nende osakaal, kes peavad antud kampaaniaid vajalikeks (-4%), eelkõige aga just nende osakaal, kes neid väga vajalikeks peavad (-11%). Eelkõige on vähenenud jalakäijate usk kampaaniate vajalikkusesse (-8%).

III AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

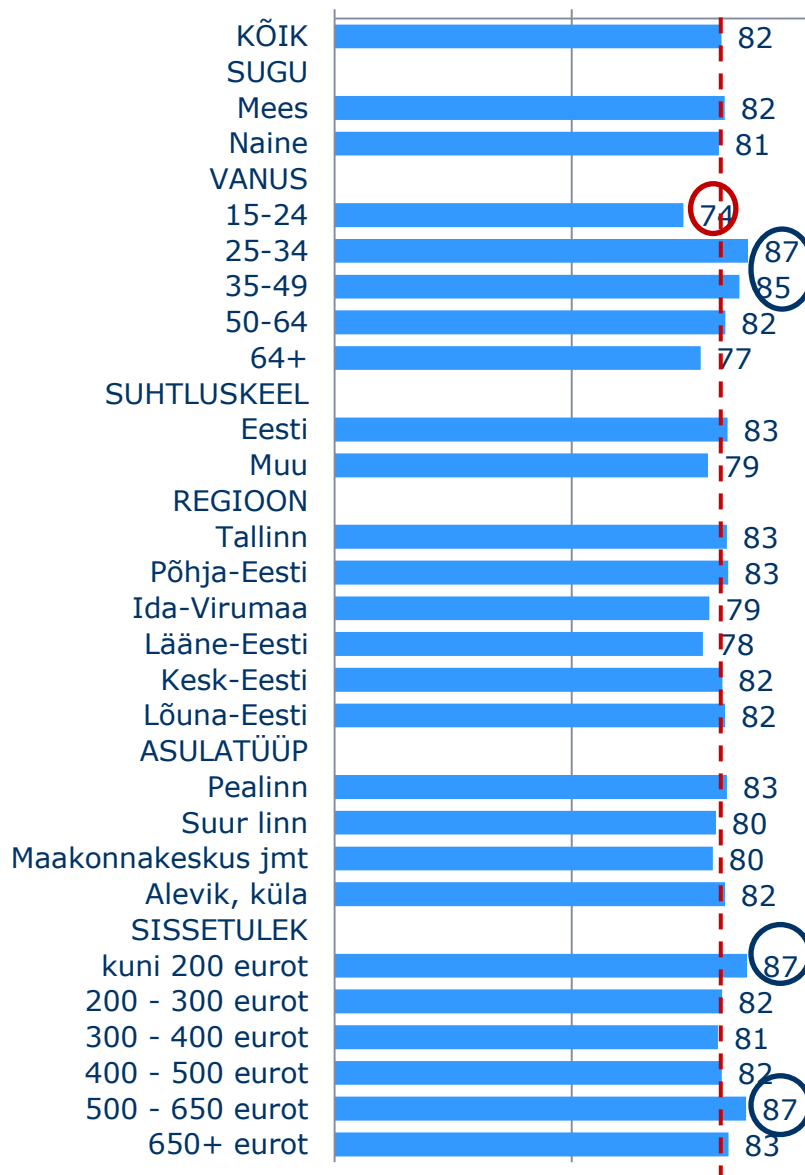
Kui vajalikuks Te peate jalakäijate ja autojuhtide käitumise tutvustamiseks korraldatavaid kampaaniaid?

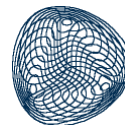
- väga vajalikuks
- üsna vajalikuks
- ei oska öelda
- mitte eriti vajalikuks
- täiesti mittevajalikuks

III AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

LISA I

ANKEET

JALAKÄIJATE JA AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

1. Kas Te osalete liikluses peamiselt ... ?

1. **jalakäijana** → K7-11
2. **autojuhina** → K2-6, K11
3. **kaassõitjana autos** → K11

K5-7 VASTAVAD AUTOJUHID (K1=2)

2. Kui pikk on Teie autojuhistaaž?

1. **kuni 2 aastat**
2. **2-5 aastat**
3. **6-10 aastat**
4. **11-20 aastat**
5. **21-40 aastat**
6. **40+ aastat**

3. Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

1. **kindlasti peatute**
2. **pigem peatute**
3. **pigem ei peatu**
4. **kindlasti ei peatu**
5. **EI OSKA ÖELDA**

4. Mitu km/h Te autojuhina linnas liigeldes tavaliselt kehtestatud kiiruspiirangut ületate?

1. **0 km/h (kiiruspiirangut ei ületa)** → K11
2. **1 ... 5 km/h** → K11
3. **6 ... 10 km/h** → K5
4. **Üle 11 km/h** → K5
5. **EI OSKA ÖELDA** → K11

ANKEET

K5-7 VASTATA, KUI K4 = 3,4

5. Millistel põhjustel Te ületate kehtestatud kiiruspiirangut?

SPONTAANNE! ÄRA LOE ETTE! VÕIMALIK MITU VASTUST!

1. Kiiruspiirangu ületamist soodustavad sõidutingimused
2. Teiste liiklejate kiirusest tingitud kiirusevalik
3. Kogemata
4. Kiirustamine kohtumisele
5. Kehtestatud kiiruspiirang ei vasta liiklustingimustele
6. Kuni +10 km/h on üldiselt aktsepteeritav
7. Naudin kiiret sõitu
8. Auto võimekuse proovimine
9. Vahelejäämise väike risk
10. Muu, **mis?** _____

6. Mitu meetrit on sõiduki peatumisteedkond sõites kuival asfaldil kiirusega 60 km/h?

_____ meetrit

7. Mitu meetrit on sõiduki peatumisteedkond sõites jäisel teel kiirusega 60 km/h?

_____ meetrit

ANKEET

K9-10 VASTAVAD JALAKÄIJAD (K1=1)

8. Kas Teie hinnangul jalakäijale tee andmine ülekäigurajal on paari viimase aastaga võrreldes ... ?

1. Paranenud
2. Halvenenud
3. Ei ole muutunud
4. EI OSKA ÖELDA

9. Kui Te soovite reguleerimata ülekäigurajal sõiduteed ületada, mitmes auto Teile üldjuhul teed annab?

1. Esimene
2. Teine
3. Kolmas
4. Neljas või enamas
5. EI OSKA ÖELDA

10. Kui Te ületate sõiduteed mööda ülekäigurada, kas jalgratturid ülekäigurajal sõiduteed ületades ohustavad Teid?

1. Alati
2. Enamasti
3. Harva
4. Ei ohusta kunagi
5. EI OSKA ÖELDA

VASTAVAD KÕIK

11. Kas Te peate jalakäijate ja autojuhtide käitumise tutvustamiseks korraldatavaid kampaaniaid ... ?

1. Väga vajalikuks
2. Üsna vajalikuks
3. Mitte eriti vajalikuks
4. Täiesti mittevajalikuks
5. EI OSKA ÖELDA